

Dunaj, 21. julij 1992, Dogovor g. Hrbek – ga. mag. Lipej, da Slovenija (Republiška geodetska uprava) nemudoma pošlje vlogo za včlanjenje. Statutarno določeni uradni roki za sprejemanje vlog so minili, zato g. Hrbek izposluje, na našo prošnjo, naknadni sprejem vloge pri takrat predsedujočem združenja CERCO g. Barwinskemu (Nemčija) in pri sekretarju združenja g. Mousseju (Belgija).

Ankara, 8.-11. september 1992, Slovenija je bila na XV. plenarnem zasedanju CERCA sprejeta za opazovalko. Predstavnik Republiške geodetske uprave se iz objektivnih razlogov zasedanja ni udeležil.

Dunaj, 9.-10. februar 1993, Sestanka pripravljalnega odbora za naslednje plenarno zasedanje se udeležita predstavnika MOP-Republiške geodetske uprave, ki uspešno zastopata uradno slovensko kartografijo oz. geodezijo in državo Slovenijo.

Ljubljana, 5. marec 1993, Republiška geodetska uprava uradno zaprosi za članstvo v CERCU.

mag. Božena Lipej

Prispelo za objavo: 5.3.1993

Udeležba na tečaju GIS/LIS v Varšavi in Delftu

V mesecu novembru preteklega leta je potekal v Varšavi in Delftu enomesečni tečaj o osnovah GIS/LIS tehnologije. Tečaj je organizirala Tehnična univerza iz nizozemskega mesta Delft v okviru izobraževalnega programa TEMPUS, ki ga financira Evropska skupnost. Formalni naslov tečaja je bil „Basic Postgraduate Course in Land Information Systems“. To je bil že drugi tečaj, predlani je bil organiziran samo za slušatelje iz Poljske. Lani so krog udeležencev razširili na takrat še obstoječo Češkoslovaško, Madžarsko in Slovenijo. Vseh udeležencev je bilo osem, poleg štirih Poljakov še po dva iz vsake našete države. Izobrazbena struktura se je gibala od absolventov do doktorjev geodezije, kakšnih kvalitetnih razlik pa zaradi različnih vzrokov skorajda ni bilo opaziti. Povprečni udeleženec, ki ga seveda ni bilo, pa je štel malo pod trideset let, diplomiral je pred par leti in se na svojem delovnem mestu ukvarja z izobraževanjem in raziskovanjem GIS/LIS-ov.

Prve tri tedne smo bili nameščeni v hotelu v predmestju Varšave, kamor so hodili tedensko predavat profesorji geodetske fakultete iz Delfta. V tem času smo imeli tudi vrsto strokovnih obiskov v Varšavi in Olztynu, mestu kakih 200 km severno od poljske prestolnice. Tako smo lahko spoznali, kako se Poljaki spoznavajo z Arc/Infom, Integraphom in ostalimi sistemi. Moram priznati, da sem v teh treh tednih spremenil dotedanje šablonsko mnenje o njih in njihovi strokovnosti. Na področjih, na katere mislim, da se malo spoznam, so dajali kar dober vtis. Res pa je, da so nam prikazali le najboljše in da pri nekako 20 krat številčnejšem potencialu ni to nič nenavadnega. Poleg tega so se začeli spoznavati z moderno tehnologijo takrat kot mi, če ne še nekoliko prej.

Zadnji teden smo preživeli na Nizozemskem, med kanali mesta Delft, kjer smo poleg ogleda Fakultete za geodezijo ter predavanj obiskali tudi center za prostorsko

informatiko v Amsterdamu. Zanimivo je, da imajo zaenkrat še vse v CAD sistemu in da dobro funkcionira. Planirajo, da bodo na GIS zasnovo prišli šele čez nekaj let.

Če se vrnemo na vsebino predavanj, jih lahko razvrstim nekako takole:

- Osnove GIS/LIS tehnologije
- Teorija podatkov
- Zemljiški kataster
- Informacijska analiza
- Možnostne (feasibility) študije
- Mestni informacijski sistemi.

Poleg res strnjenih predavanj predstavljenih tematskih sklopov smo bili deležni tudi nekaterih praktičnih nasvetov pri razvoju prostorskih informacijskih sistemov in nekaterih izkušenj pri pripravi in izvajanju predavanj za študente in nasploh širšo javnost.

Ne nameravam se spuščati v dosežke posameznega področja, ampak bom podal le nekatere izmed zanimivejših dognanj na tem področju. Pa začnimo z vprašanjem. Ste morda včasih zbegani, ko vas preplavljajo pojmi kot prostorski informacijski sistem, geografski informacijski sistem in zemljiški informacijski sistem? Brez strahu, to se dogaja tudi večjim kapacitetam. Zaenkrat prepri v glavnem potekajo na relaciji Amerika – Evropa. Znane so okvirne definicije, ki pa se včasih med seboj prepletajo. Osebnostno še vedno najraje uporabljam kratko oznako GIS, pa tudi pri tem nisem vedno dosleden. Ker pa so definicije tudi izraz moči posameznih strokovnih sredin, bomo videli, kaj bo prinesel čas.

Z novostmi na področju teorije podatkov ne bi rad utrujal, zato pa je toliko bolj zanimiv pristop na področju vzpostavitve GIS-ov. Podaljšuje se čas analize potreb in možnosti uporabnikov, saj se je v praksi dostikrat izkazalo, da prednosti in izboljšave pri uvajanju nove, drugačne tehnologije, sploh niso tako velike, kot je večina pričakovala. Problem je tudi v nezadostnem poznavanju obstoječega sistema in nepripravljenosti po njegovih morebitnih spremembah. Nauk tega naj bi bil, da rešitev ni vedno in povod v GIS-ih. Včasih je napredek, po spremembi obstoječe in običajno slabe organiziranosti, večji kot pa v digitalni obdelavi zatečenega „kaosa“. Upam, da se s tem nisem preveč zameril kateremu od „dealer-jev“.

Pri standardih na področju prostorskih podatkovnih baz še nekaj časa ne bomo imeli končnega odgovora. Poleg NTF-a in SDTS-a je v razvoju še veliko standardov, ki so večinoma nacionalno obarvani. Nekako pa bi kljub vsemu lahko izpostavil idejo, da je boljši nepopoln standard kot nobeden. Oziroma, kot je poudaril eden izmed predavateljev, tudi če ne moremo izmenjati podatkov, znanje in izkušnje si lahko izmenjamo, kar je nenazadnje še največ vredno.

Mestni informacijski sistemi, kot še eni izmed velike družine IS-ov, so bili deležni precejšnje pozornosti. Predvsem zato, ker so na zahodu prisotni že dlje časa in so zato lahko analizirali njihove prednosti in slabosti. Na kratko lahko povzamemo. Razvoj avtomatizacije je potekal v smeri večjih mest proti manjšim. V večjih mestih se stopnja avtomatizacije ustavlja, medtem ko pri manjših mestih še napreduje. Država pri veliki večini teh sistemov ni sodelovala. Poleg tega, rezultati kažejo, da so državno zasnovani globalni sistemi za avtomatizacijo večinoma neuspešni. Državni sistem, na

področju GIS-v, lahko funkcionira le, če na občinskih ravneh taki sistemi že uspešno delujejo. Primer je nizozemski kataster, ki je eden prvih, ki deluje za celo državo. Zaživel je šele takrat, ko je bil avtomatsko voden v približno 80 % občin in je država posredovala le pri ostalih.

Za zaključek še nekaj osebnih vtisov, ki sem jih nabral v tem mesecu. Predsem sem dobil občutek, da so Poljaki, vsaj večina, izgubili nekaj življenske opore. Tisto, kar so jih učili ali v kaj so verjeli, je napačno, novo pa prihaja v obliki satelitskih anten, novih avtomobilov, McDonaldiv in brezposelnosti, na podlagi katerih pa je težko graditi življenski smisel. Infrastruktura je še vedno slaba in zanemarjena, poljski produkti pa v glavnem slabe kakovosti. Skoraj vsaka stvar, ki bi jo bilo vredno kupiti, je uvožena. Cene teh izdelkov pa take kot na zahodu, seveda. Privatna iniciativa je v zaletu, le da je v glavnem omejena na uslužnostne dejavnosti. Sicer pa vedno upam, da tujci Slovenije ne vidijo v takšni luči. Ko sem se nato zadnji teden z avtom peljal s Poljske na Nizozemsko, se mi je v 24 urah odvil pred očmi ves razpon obstoječih razlik med vzhodom in zahodom. In kje smo mi, nekje vmes, kot vedno.

Matjaz Ivačič

Prispelo za objavo: 15.2.1993

Prihaja čas geodetov?

Princip razvoja in prilagajanja je fundamentalen za preživetje vseh organizmov – od enoceličarja do kompleksne organizacije v času informacijske tehnologije. Vse življenske oblike so prisiljene, da razvijejo premišljene lastnosti, kako izkoristiti sredstva boljše ali drugače, ali kako se prilagoditi spremenjenemu okolju.

Vsi prav dobro poznamo že dokaj izrabljeno geslo Zdrav duh v zdravem telesu. Kaj hitro lahko opazimo, da pri nas marsikje to ne velja povsem, saj v zadnjih letih informacijska tehnologija napreduje z veliko večjimi koraki kot pa miselnost ljudi na mnogih položajih. Razlog je predvsem v tem, da ljudje na pomembnih položajih navadno niso povsem dobro oz. pravilno seznanjeni s potenciali, ki jih ponujajo sodobne tehnologije. Zavedati se moramo, da živimo v dobi informatike, kar omogoča ogromno prednosti; od reševanja številnih kompleksnih problemov, prihranka časa, boljše organiziranosti in fleksibilnosti, racionalizacije poslovanja pa do hitrejšega pretoka informacij, itd.

Sprašujem se, zakaj vseh teh možnosti ne bi izkoristili tudi v geodetski stroki? Kaj nas pri tem ovira? Če na kratko pogledamo v zgodovino, vidimo, da smo bili geodeti v preteklosti poleg tega, da smo izvajali oz. vodili takšne ali drugačne upravne in geodetske postopke vedno samo t.i. proizvajalci podatkov. Sedanja družba pa se z vse bolj velikanskimi koraki razvija iz proizvajalne v marketinško. Obenem se razvija tudi naša miselnost, t.j. iz naše proizvajalne miselnosti se razvija marketinška. To pomeni, da je za ohranjanje življenskega standarda nujen prehod na prožne organizacije, ki bodo temeljile na ustvarjalnosti zaposlenih. Uspeli bodo samo tisti, ki bodo hitro osvojili nove tehnologije in ponudili nove storitve, medtem ko bo izguba novosti pomenila zanesljiv propad.

In zakaj se je geodetska služba v zadnjih letih znašla na tako nezavidljivo nizki ravni?